

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT
LEUVEN

**INSTITUUT
VOOR DE
OVERHEID**

“Wat kunnen we bereiken met participatie in het integraal waterbeheer?”

Jan Van Damme, Instituut voor de Overheid

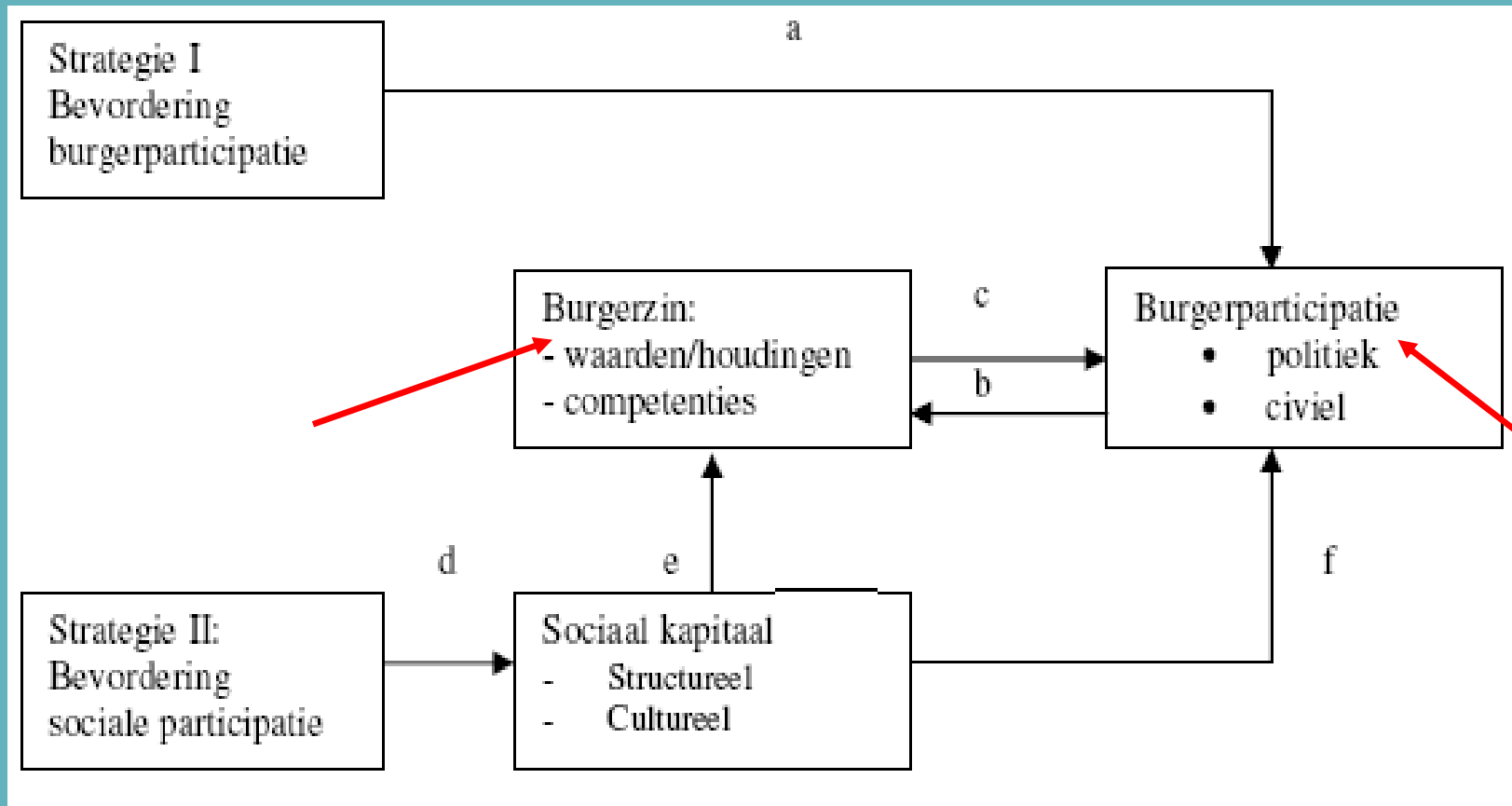

Overzicht

- Over burgerzin en burgerparticipatie
- Waarom doen wij het? Wat willen we bereiken met participatie? Hoe kijken we er naar?
- Waarom doen zij het? Wat willen zij bereiken met participatie? Hoe kijken zij er naar?
- Hoe kunnen we dat bereiken wat we willen?

Over burgerzin en -participatie

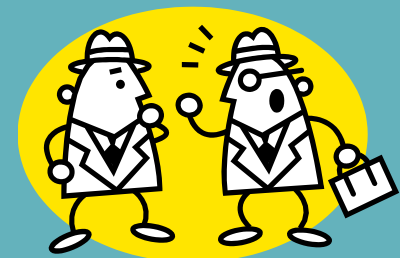
Waarom organiseren wij participatie?

- Omdat het moet: regel?
- Omdat het hoort: norm ?
- Omdat het iets oplevert : kennis, draagvlak, sociale cohesie, etc..?

Wat willen wij bereiken?

- Draagvlak (en verminderen hindermacht)
- Inhoudelijke verrijking
- Verhogen legitimiteit door rechtstreekse invloed
- Dichten kloof tussen burger en bestuur
- Impuls voor bestuurlijke en politieke vernieuwing
- Verbetering imago overheid
- Kortere doorlooptijd beleidsprocessen
- Verhogen burgerbetrokkenheid
- Verhogen kwaliteit van beleid,
- Betere beleidsuitvoering, etc...

Wat willen wij bereiken?

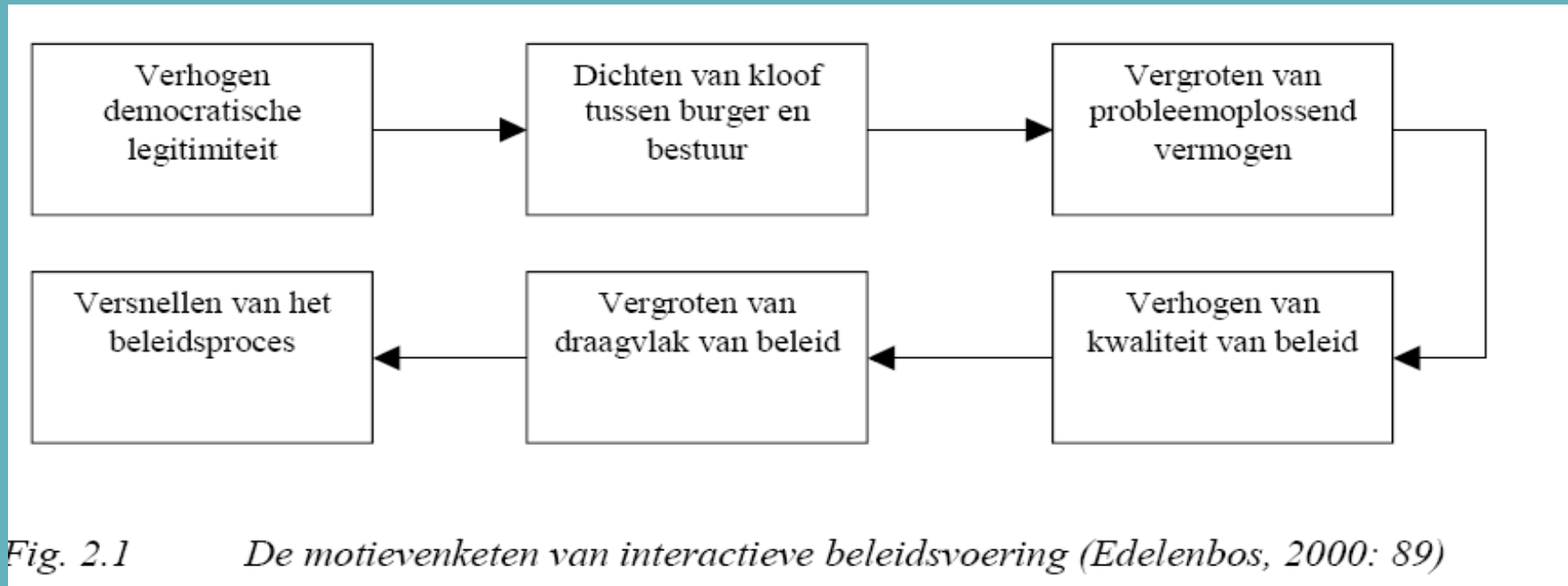

Fig. 2.1 De motievenketen van interactieve beleidsvoering (Edelenbos, 2000: 89)

Wat willen wij bereiken?

	Instrumentele visie op democratie	Substantiële visie op democratie
Directe democratie	Interactief beleid als middel om rechtstreeks invloed uit te oefenen op het beleid <i>“Giving power to the people”</i>	Interactief beleid als manier voor mensen om “echte burgers” te worden <i>“Bringing democracy under the people’s control”</i>
Indirecte democratie	Interactief beleid als bijdrage aan het optimaliseren van beleid <i>“Securing input from the people”</i>	Interactief beleid als kanaal om mensen te betrekken bij de representatieve democratie <i>“Involving the people in democracy”</i>

(Op basis van Mayer, Edelenbos, Monnikhof 2005)

Hoe kijken we er naar?

- Juridische bril (rechtsbescherming burger)
- Beleidsbril (beter beleid)
- Beheersbril (beter beheer)
- Politicologische bril (invloed)
- Sociologische bril (sociale cohesie, sociaal kapitaal)

Intermezzo: Over houding en gedrag

Draagvlak is “de mate waarin (..) wordt geaccepteerd door belanghebbende burgers.” (Boedeltje, 2009)

Draagvlak	Negatief	Positief
Oordeel/houding	Ontevreden	Tevreden
Gedrag	Protestacties	Steunacties

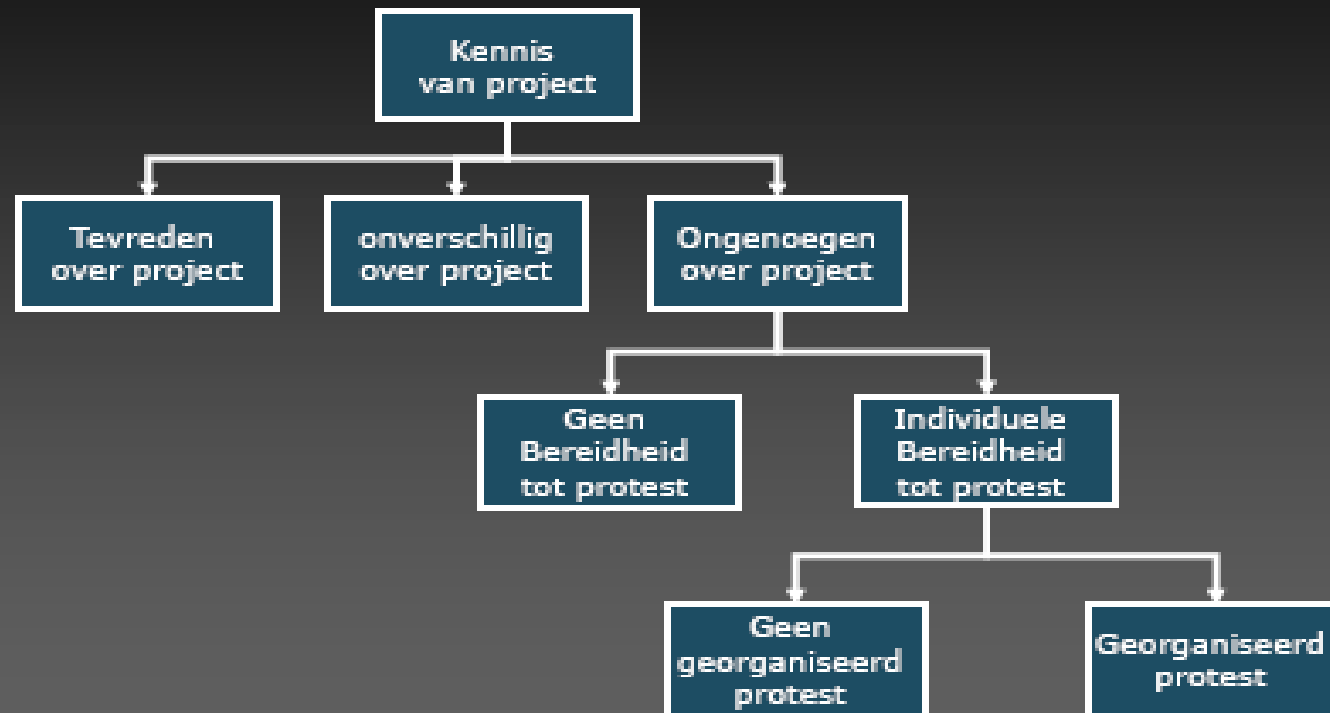
→ Van kennis, over oordeel tot gedrag?

Intermezzo: Over houding en gedrag

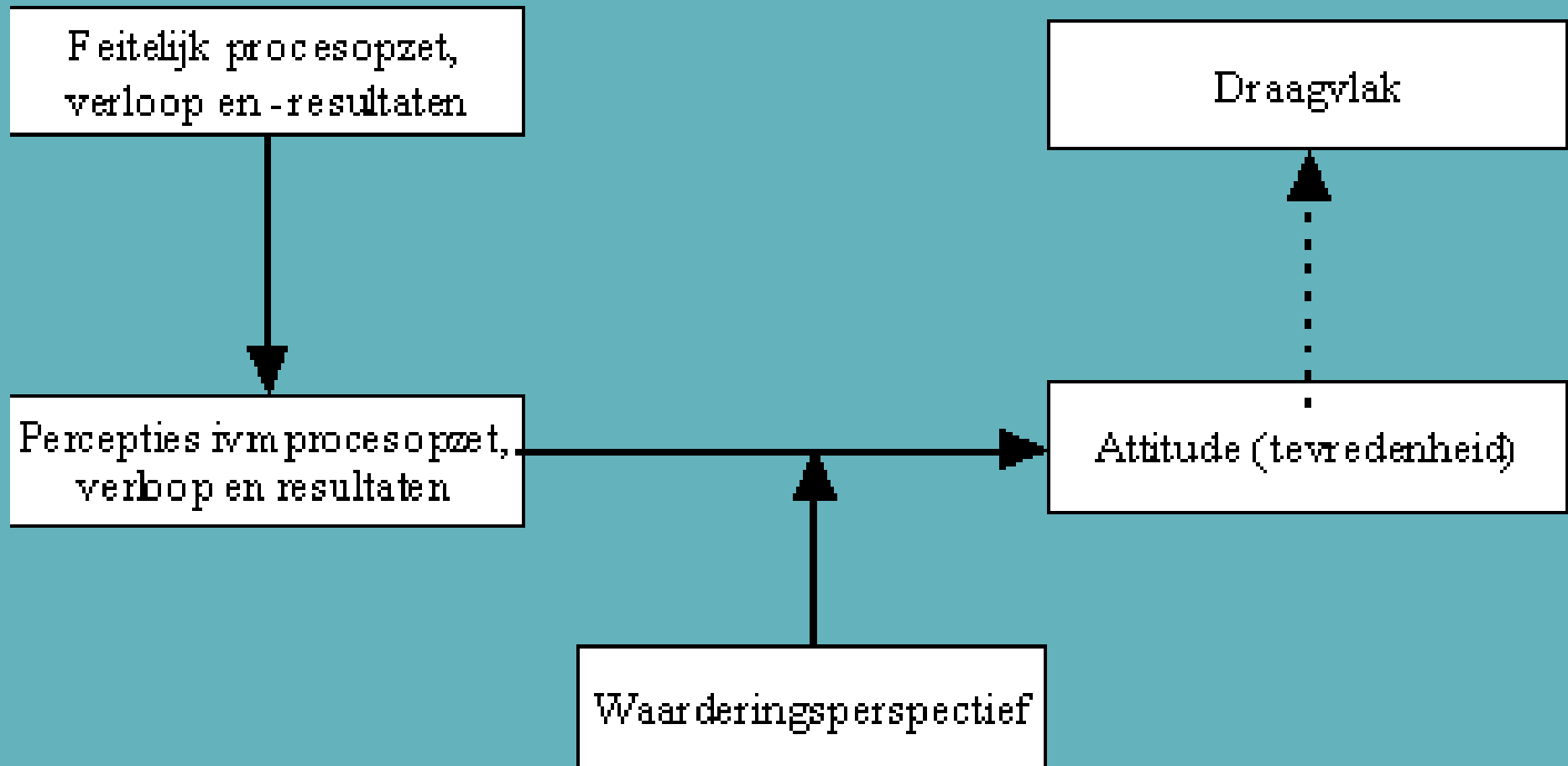
Conflicten en protest bij ruimtelijke projecten

Tom Coppens

Intermezzo: Over houding en gedrag

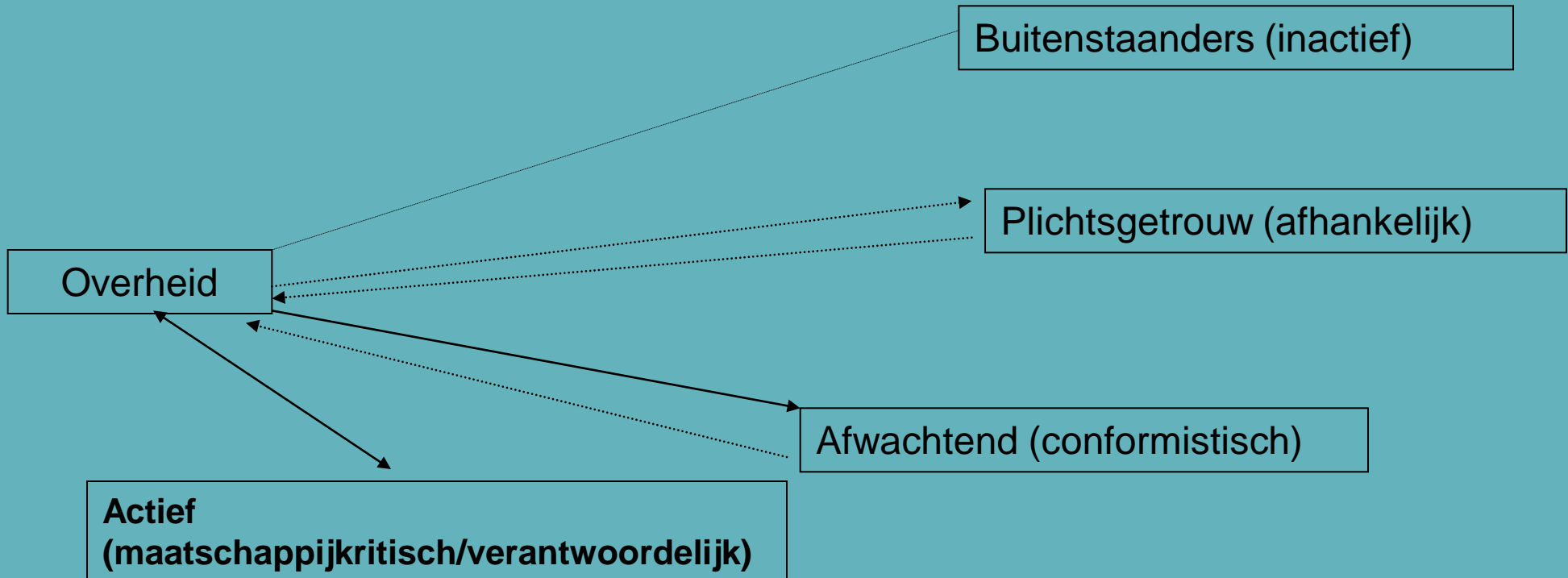
Waarom nemen zij deel?

- Omdat het *moet*?
- Omdat het *hoort*?
- Omdat het iets *oplevert*?

Maar ze moeten niet alleen *willen* (interesse, belang, norm), maar ook *kunnen* (middelen), en *gevraagd* worden (netwerken)

Burgerschapstijlen

Bron: Commissie Toekomst Overheidscommunicatie (2001)

Participatiegedrag

Burgerschapstijlen→	Buitenstaander	Plichtsgetrouw	Afwachtend	Actief
Burgerrollen				
Kiezer	Veel niet-stemmers uit desinteresse	Trouw, consequent	Geïnformeerd, niet sterk gemotiveerd	Geïnformeerd, betrokken, actief
Klant	Gemak, service, snel, makkelijk, kant en klaar	Toegankelijkheid, persoonlijk, eenvoud, helderheid	Veeleisend: klant is koning, efficiënt, toegankelijk, bereikbaar	Kwaliteit, openheid, deskundigheid, volledigheid
Co-producent	Niet actief, wantrouwen, eventueel voor individueel voordeel	Lokaal, praktisch, concrete, dicht bij huis	Geen sterke identificatie, eigenbelang	Actief, inhoudelijk, intellectueel, democratisch bevlogen

Rollen

Ambtelijke rol	Informatie- verstrekker	Expert	Coproducent	Ondersteuner
Burgerrol				
Doelgroep van beleid	X	-	-	-
Adviseur	-	X	-	-
Coproducent	-	-	X	-
Initiatiefnemer	-	-	-	X

Match?!.. Maar zonder de politieke rol..

Hoe kunnen we bereiken wat we willen?

- Inzicht in eigen doelstellingen en die van de ander
- Inzicht in houding en gedrag
- Welke doelen, taken, rollen, regels? >>
Matchmaking: Over wat, met wie, wanneer, en hoe?
- Aandacht voor project- en procesmanagement
- Werken aan draagvlak en betrokkenheid via perceptie en waarden